

Тюленєва Ю.В.*к.е.н., доцент НТУУ «КПІ»***Кобцов Н.В.***студент ФММ НТУУ «КПІ»*

ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВ ТА ШЛЯХИ ЇЇ ПІДВИЩЕННЯ

У статті описана важливість конкурентоспроможності продукції вітчизняних підприємств. Також описані проблеми і чинники її підвищення в сучасних умовах.

Ключові слова: конкурентоспроможність, продукція, проблеми, напрямки підвищення.

Вступ. В ринкових умовах та після вступу України до СОТ важливим питанням є підвищення конкурентоздатності вітчизняних підприємств, не тільки для посилення своїх позицій на власному ринку, а й для виходу на світовий ринок.

У вітчизняній і зарубіжній літературі проблеми щодо підвищення конкурентоспроможності продукції висвітлювали такі вчені, як : М.Гельваноській, Е.Кочетова, А.Юданова, В.Кардаш, Р.Фатхудинов, А.Сміт, Д.Мур, І.Кірунер, М.Портер та ін. У їхніх наукових працях розкрито багато шляхів підвищенню конкурентоспроможності підприємств, проте досі існують питання у цій сфері, що потребують дослідження.

Постановка завдання.

Управління конкурентоспроможністю продукції підприємства є важливою задачею для підприємств в умовах ринкових відносин, і тільки вихід на ринок з конкурентоздатним товаром дає можливість підприємства нормально функціонувати в умовах ринку.

Таким чином, у статті поставлено завдання, яке полягає у вивченні чинників покращення якості продукції та досягнення конкурентоспроможності продукції на світовому ринку.

Результати дослідження. Конкурентоспроможність – це спроможність об'єкта витримувати конкуренцію в порівнянні з аналогічними об'єктами в умовах конкурентного середовища. Щоб визначити конкурентоспроможність продукції потрібно враховувати такі фактори: вимоги споживачів до товару; рівень ціни; можливий попит на продукцію; очікуваний рівень конкуренції на даному ринку; конкурентоздатність галузі;[1]

Конкурентоспроможність товару – це комплекс споживчих та вартісних характеристик, які визначають його успіх на ринку, тобто спроможність саме даного товару бути обміненим на гроші умовах широкої пропозиції до інших конкуруючих товаровиробників.[2]

До причин низької конкурентоспроможності продукції українських товаровиробників можна віднести:

1. Застаріле обладнання;
2. Низькі темпи науково-технічного прогресу;
3. Відсутність стимулів до підвищення якості продукції і розширення її асортименту, а також впровадженню новітніх технологій;
4. Невідповідність міжнародним та європейським стандартам;
5. Не готовність підприємців до технічного переоснащення підприємств;
6. Відсутність сертифікації систем управління якістю;
7. Знехтування проблемами навколишнього середовища, відмова від удосконалення заходів, спрямованих на його охорону через впровадження міжнародних стандартів з управління навколишнього середовища.

Серед напрямків підвищення конкурентоспроможності, можна виділити такі, як : якість продукції, ціна та сервіс.[3]

До важливих і ефективних шляхів підвищення якості продукції відносять:

1. поліпшення стандартизації;
2. запровадження новітніх технологій;
3. використання більш якісної сировини та кращих матеріалів.

До шляхів зниження ціни на продукцію :

1. визначення залежності між попитом на продукцію та ціни;
2. обчислення собівартості продукції;
3. вибір методу ціноутворення і встановлення ціни;
4. використання енерго- та ресурсозберігаючих, впровадження ефективної політики ресурсозабезпечення;
5. контроль фінансового стану підприємства, управління інвестиціями;
6. диверсифікація виробництва.

До шляхів покращення сервісу:

1. підвищення кваліфікації кадрів;
2. підвищення рівня післяпродажного обслуговування;
3. надання гарантій;
4. зручність у використанні.

В сучасних умовах продукція, яка відповідає стандартам і технічним умовам, має велике значення на шляху до підвищення рівня конкурентоспроможності підприємств. Така продукція характеризується підвищеним попитом. На даний час, кількість підприємств в Україні, які отримали міжнародні сертифікати залишається досі низькою. Якщо брати відповідності українських сертифікатів до міжнародних сертифікатів, то тільки половина відповідають, що пов'язано з:

- на українських виробників не накладається ніяких зобов'язань щодо маркування своєї продукції;
- складність в отримванні сертифікатів ISO;

- недостатня підтримка держави, жорстка податкова політика;
- після вступу до СОТ з'явилася необхідність підвищення внутрішніх стандартів продукції.

Вирішення цих проблем, є головною метою на шляху до досягнення ефективного розвитку, виходу на провідні позиції на міжнародному ринку. Для досягнення необхідне наближення українського законодавства до міжнародних норм; необхідність сертифікації продукції у відповідності до стандартам якості, екологічності та безпечності, що є важливим напрямком розвитку на міжнародному ринку, тому необхідно ввести нормативно-правові документи для регулювання процесу виробництва.

На практиці в застосуванні міжнародних стандартів ISO 9000 в Україні, більша частина підприємців після їх впровадження не отримують бажаного результату. Причинами чого є: впровадження ISO 9000 формально, лише з метою сертифікації; відсутність у стандарті конкретних вимог щодо функціонування системи управління якістю.

Шляхи підвищення конкурентоспроможності конкретного підприємства повинні розглядатися з урахування виду підприємства, його форми організаційної структури, сфери діяльності та інших чинників.[4]

Чинниками підвищення конкурентоспроможності підприємства з урахуванням особливостей кон'юнктури ринку: 1. Впровадження інноваційної політики підприємства орієнтовану на виробництво нових товарів, що дає можливість конкурувати не тільки на внутрішньому ринку, а й на зовнішньому. Мета інновації лежить в створенні нових ідей і технологій щодо поліпшення продукції, способів її розподілу і виробництва. 2. Наявність висококваліфікованих спеціалістів, адже трудові ресурси є важливою складовою конкурентоспроможності підприємства. Згідно сучасних концепцій управління персоналом є важливим економічним ресурсом, який впливає на розвиток усього підприємства. Але небагато вітчизняних фірм приділяють значну увагу про поліпшення умов праці та мотивацію персоналу, мають бути забезпечені відповідні умови праці, задовільний рівень заробітної плати, кар'єрний ріст, оскільки працівники є головним чинником конкурентоспроможності будь-якого підприємства. 3. Система управління якістю на підприємстві. На ринку дуже велика кількість товарів і послуг, що дає споживачу вибирати, і тому щоб бути конкурентоспроможним, потрібно приділяти більше уваги до якості виробленої продукції чи наданої послуги. Якщо підприємство бажає вийти на міжнародний ринок, тоді і його продукція повинна відповідати стандартам та технічним вимогам якості і мати сертифікація системи якості міжнародного стандарту ISO 9001. Також продукція повинна відповідати міжнародним стандартам безпеки продуктів. 4. Контроль за безперервним вдосконаленням якості продукції. Зміна якості продукції і її технічних параметрів з метою задоволення потреб, підкреслення переваг товару в порівнянні із товарами аналогами на ринку, вивчення методів конкурентів по вдосконаленню якості товарів і використання переваг над конкурентами за рахунок зниження ціни на товар.

Висновок. Вирішення проблем конкурентоспроможності продукції є необхідною складовою конкурентоспроможності усього підприємства в цілому, тому необхідно створити умови для впровадження способів підвищення конкурентних переваг продукції. Способами цього впровадження є : зниження витрат виробництва; покращення технічних характеристик, матеріалів, надійності та дизайну виробів; проведення сертифікації продукції. Шляхи підвищення конкурентоспроможності продукції потрібно проводити для конкретного підприємства, щоб отримати більш точні шляхи вирішення цієї проблеми.

Список використаних джерел:

1. Управління конкурентоспроможністю підприємства : навч.-метод. посіб. для сам ост. вивч. дисц. – К. : КНЕУ, 2006 – 272 с.
2. Фатхудинов Р.А. Стратегічний менеджмент : навч. посіб. – М. : ЗАО «Бізнес-школа» Интел – Синтез, 2004. – 304 с.
3. Малюта Л.Я. Забезпечення якості продукції – необхідна умова підвищення конкурентоспроможності підприємства та його продукції в сучасному ринковому просторі / Л.Я. Малюта // Економіка, фінанси, право. – 2008. – №9. – с. 11-14
4. Блонська Д.І. Підвищення конкурентоспроможності продукції підприємства як основний фактор його діяльності [Електронний ресурс] / Блонська Д.І., Яцусь П.Ю. – Режим доступу : <http://nbuv.gov.ua>

Тюленева Ю.В.

к.е.н., доцент НТУУ «КПІ»

Кобцов Н.В.

студент ФММ НТУУ «КПІ»

**ПРОБЛЕМЫ ОБЕСПЕЧЕНИЯ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ
ОТЕЧЕСТВЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ И ПУТИ ЕЕ ПОВЫШЕНИЯ**

В статье описана важность конкурентоспособности продукции отечественных предприятий. Также описаны проблемы и факторы ее повышения в современных условиях.

Ключевые слова: конкурентоспособность, продукция, проблемы, направления повышения.

Tyulenyeva J.V., Kobtsov N.V.

**THE PROBLEMS OF COMPETITIVENESS OF DOMESTIC
ENTERPRISES AND WAYS TO INCREASE**

This article describes the importance of competitiveness of domestic enterprises. Also described problems and factors to improve it in modern terms.

Keywords: competitiveness, products, issues, trends of increase.
